

Справа «Івон проти Франції» (Yvon v. France)

У рішенні, ухваленому 24 квітня 2003 року у справі «Івон проти Франції», Суд постановив, що:

- мало місце порушення ч. 1 ст. 6 Конвенції.

Суд вирішив, що сам факт визнання порушення становить достатню компенсацію моральної шкоди. Суд призначив сплатити заявнику 15 936 євро у відшкодування судових витрат.

Обставини справи

Заявник, Луї Івон, є громадянином Франції, народився 1931 року і проживає у м. Сент (Saintes).

Заявник займається вирощуванням винограду. Належна заявнику земельна ділянка площею 21 га разом із будинком та господарськими спорудами була вилучена у нього для громадських потреб, а саме для прокладення нового дорожнього шляху. Оскільки між владою і заявником не було досягнуто угоди щодо грошової компенсації, у вересні 1994 року сторони звернулись до спеціалізованого у таких справах суду. Суддя визначив, що сума компенсації повинна становити 220 000 євро. Заявник не погодився з такою сумою, оскільки вважав, що вона має становити 574 000 євро. Він оскаржив відповідне судове рішення. У процесі судового перегляду справи заявник звернувся з клопотанням до Відділу з питань прибутків, що був офіційним уповноваженим владних структур, зацікавлених у вилученні земельної ділянки, про надання копій документів, на котрі згаданий Відділ покликався у своїх висновках у справі. Це клопотання було відхилено, про що вказувалося у листі, підписаному заступником директора Відділу з питань прибутків, який виконував функції представника Уряду у відповідному провадженні щодо вилучення землі. Зі свого боку згаданий посадовець, діючи як представник уряду, на підтвердження зустрічного позову подав до суду нові висновки, в яких сума компенсації була зменшена.

Відділ з питань експропріації Апеляційного суду відхилив заперечення заявника, в якому останній оскаржував ту обставину, що Відділ з питань прибутків виконував подвійні, не узгоджувані між собою функції, а саме: функції представника організацій, зацікавлених у вилученні земельної ділянки, та функції представника Уряду.

У рішенні від 8 квітня 1998 року касаційний суд відмовив у задоволенні скарги заявника.

Зміст рішення Суду

Покликаючись на ч. 1 ст. 6 Конвенції, заявник стверджував, що відсутність можливості примусити урядового уповноваженого повідомити про свої висновки у справі становить порушення принципу змагальності судового розгляду. П. Івон також звертав увагу на те, що під час розгляду справи він перебував у менш вигідному становищі, ніж урядовий уповноважений, котрий відіграв неабияку роль у вирішенні питання щодо компенсації експропрійованого майна, оскільки урядовому уповноваженому було надано можливість скористатись правом останнього слова у процесі. Зрештою заявник вказав, що привілейоване становище, яким користувався урядовий уповноважений у провадженні щодо експропрійованого майна, суперечило принципу рівності процесуальних можливостей сторін у справі.

Суд зауважив, що у цьому провадженні на боці процесуального опонента особи, майно котрої було експропрійовано, виступало два суб'єкти: державна структура, котра здійснювала експропріацію, та урядовий уповноважений. В окремих справах особа, що представляла інтереси вищевказаної державної структури, була працівником того самого департаменту, від якого призначали урядового уповноваженого, а відтак і згадана особа, і урядовий уповноважений володіли значними можливостями стосовно доступу до належної інформації, зокрема до отримання відомостей про реєстраційний земельний код. Окрім того, урядовий уповноважений, котрий водночас був і експертом, і стороною у процесі, посідав

вагоме місце в даному процесі, а тому здійснював значний вплив на суддю. Суд дійшов висновку, що поєднання вказаних обставин призвело до порушення належної рівноваги між учасниками процесу на шкоду тій особі, чиє майно було експропрійовано. Тому мало місце порушення принципу рівності процесуальних засобів у справі, що суперечило вимогам ч. 1 ст. 6 Конвенції.

Стосовно скарги заявника на те, що відповідно до законодавства Франції урядовий уповноважений не був зобов'язаний надавати іншим сторонам свої висновки чи представляти їх судді, головуючому у справі, Суд нагадав, що відповідно до принципу змагальності учасник процесу, котрий володіє певними документами, що стосуються справи, не зобов'язаний надавати останні будь-якій іншій стороні у справі за умови, якщо вони не подаються суду. Тому Суд постановив, що у цій частині порушення ч. 1 ст. 6 Конвенції не було.

Реферативний переклад з англійської мови та опрацювання рішення здійснено у Львівській лабораторії прав людини і громадянина НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування АПрН України О. О. Бекетовим, Р. М. Москалем, Н. П. Ничай, М. Ю. Пришляк, Т. І. Пашуком, М. Б. Рісним, А.-М. Я. Хом'як.